

Oglas, pripisana itd.
tiskaju i računaju se na temelju
običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predobjedu, oglas itd.
sažuju se naputnicom ili poloz-
nicom pošt. štedionice u Beču
na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno oz-
naciti ime, prezime i najbitniju
poštu predobjednika.

Tko list na vremeni ne primi,
neka to javi odpravnici u
otvorenom pismu, za koji se
ne plaća postarina, ako se izvana
napiše "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rastu mije stvari, a nesloga sva pokvaru". Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stepe Gjivić — U nakladi tiskare J. Krmotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Rodjendan njegova veličanstva.

U subotu dne 18. tek. N. V. pro-
milostivi cesar i kralj naš slavi svoj
sedamdeseti rođendan.

Svi narodi prostrane carevine
proslavili će taj dan kao narodnu
svečanost, da izkažu dobromu, a
nesrećom vrlo izkušanom vladaru, u
njegovoj čijoj starosti, svoju ljubav
i odanost.

Ni hrvatski narod, isto tako do-
bar, a isto tako nesrećom izkušan,
neće zaostati za drugima, već će
pokazati svoje dinastičko eućenje ba-
rem vrućom molitvom, da Gospod
uzdrži obljužbenoga kralja još dugo
na životu, na korist naroda i države.

I naš list kao svake godine svoga
XXXI. godišnjeg obstanka vapi i
ljetos od srca: Mnogaja ljeta!

Iz istarskoga krnj-sabora.

Nakon odmora od 6 dana sastali su
se talijanski otci istarske domovine u
Kopru, da nastava mukolrnji rad za raz-
vijenu domovinu radi poznatog dogo-
djaja. Bilo je to dne 6. t. m. U 9 sati u
jutro otvorili sjednicu komendatore
g. Campitelli; vladu zastupa vitez g.
Fabiani, prisutno je 18 talijanskih zastup-
nika.

Zast. Ventrella preporuča molbu
solinara iz Kopra i Pirana, da bi im ce-
sarska vlast skuplje plaćala sol. Predlog
će doći na raspravu u budućoj sjednici.

Zast. Canticani pita cesarsku vlast,
hoće li spojiti morski prolaz između otoka
sv. Nikole i sv. Rafaela u Poreču?

Zast. Vidulich interpela cesarsku
vladu, da li kani maknuti iz Malog Selca
sudbenog činovnika dr. Červara, koji širi
tako hrvatsko (Ma ste mići, sijor nodaro!
Op. slag.)

Zatim prihvati sabor skoro bez raz-
graje zakonske osnove o promjeni pokra-
jinskog zdravstvenog zakona i o osnutku
mirovinske zaklade občinskih liečnika.

Zast. Scampicchio interpela
cesarsku vlast radi zapljenje ultra-radikalnog lista "L'Indipendente" od
dne 4. t. m. koji je donio pod naslovom
"Lutto nazionale" (narodna žalost)
tako oštar članak, da ga najslobodniji
cenzor nebi bio mogao propusiliti.

Vladin zastupnik odgovori
odmah interpelantu, da vlada po svoj
prilici neće odgovoriti na tu interpelaciju,
jer da onaj list izlazi u Trstu a ne u Istri.
(Zar ste misili, da su Talijani očekivali
odgovor? Njim je bilo jedino do toga ostalo neuspješno).

stalo, da dodje zapljenjeni članak opet u
javnost. Op. Ured.)

Zatim je prihvacen bez razprave ob-
račun za god. 1900 odbora za pošumljenje
krasa.

Prihvacen bijaše zatim predlog odbora
za preustrojstvo gospodarskog zavoda
u Poreču u tom smislu, da bi se praktiče-
nije podučavalo narodno gospodarstvo.

Sjednica od dne 8. t. m. o pre-
nosu sabora.

Predsjednik prihvaje, da je cesarska
vlada natrag povukla svoj predlog o pre-
nosu sabora i zemaljskih ureda i da se
nije izjavila o tom, kako će u buduće
sazvati zemaljski sabor.

Odgovor na interpelaciju.

Vladin zastupnik odgovara na interpelaciju zast. Scampicchio radi zapljenje
tršćanskih listova "Il Piccolo" i "L'Indipendente", da su isti tiskani izvan pokrajinje i da je vlada zapljenila one liste
radi brzojavkih tršćanskih zastupnika i
dužtva "Progresso" radi toga, što su
istimi prekoraci zatim zakonom dozvoljene iz-
jave.

Interpelacije:

Zast. Costantini pita cesarsku
vladu, da li kani zabraniti svojevoljno po-
hraćivanje katastralnih i tabularnih mapa
u sudbenom kolaru pazinskem po c. k.
uredu mapa u Trstu?

Zast. Depangher pita cesarsku
vladu, da li kani produljiti mul u Izoli?

Zast. Tomasi pita ministra željezničnoga,
da li mu je poznato, da rade na
željezničkoj pruzi Trst-Poreč radnici tu-
djinci, i da li mu je poznato, da na toj
pruzi posao vrlo po malo napreduje?

Rumunjska škola.

Zast. Scampicchio stavlja predlog:
zemaljski sabor neka pozove c. k. zem-
aljsko školsko vijeće, da ustroji čim prije
na zaštitu rumunjske kolonije u Sušnjevi-
cima (Novo pećeno: Frascati. Op. Ured.)
pučku školu sa rumunjskim naukovnim
jezikom i sa njemačkim jezikom kao ob-
vezatnim predmetom (Ali je lisicav g.
Scampicchio! zašto baš njemački jezik
kao obvezatni predmet? Nije li mogao
zahtjevati, da bude talijanski jezik obve-
zatnim predmetom? E, znao je, da će tim
ugoditi njemačkoj gospodbi u c. k. zem.
školskom vijeću, a za poduku talijanskog
jezika nebolje ga glava pošto znade, da
če se taj učiti samo ako nebude tamo
hrvatske škole. Op. Ured.)

Obračun za 1898.

Odobren je obračun zemaljske zaklade
za god. 1898.

Molba solinara.

Sabor prihvata predlog, da se pozove
cesarsku vlast, da zadovolji molbi solinara
iz Kopra i Pirana.

Komad željeznice Motovun-Pazin.

Zast. Gamberi izvješće, da se je
zatim odbor uslijed interpelacije zastupnika
Scampicchio zauzeo za gradnju ko-
mada željeznice, koja bi spajala Motovun
sa Pazinom, ali da je njezino nastojanje

Za liečnike.

Sabor prihvaca trećem čitanju za-
konske osnove o zdravstvu i o mirovinskoj
zakladi za liečnike.

Odgovor na interpelaciju.

Vladin zast. odgovara na interpelaciju
zast. Depunghera, da je pomorska vlast
odlučila gradnju mula u Izoli sa potroš-
kom od 73.000 kruna.

Preustrojstvo pučkoga školstva. Talijansko učiteljište.

Zast. Ghersa čita obširno izvješće
kako bi se imalo preustrojiti u talijansko
učiteljište na talijanskoj realnoj gim-
naziji u Pazinu; vladina osnova za prenos
okružnog suda iz Rovinja u Pulu i za
ustrojenje kotarskih sudova u Rovinju i
Dolini.

Interpelacije.

Zast. Depangher pita vlastu radi
osiguranja zaostalog poreza putem uk-
njižba na zemljišta sa zahtjevom, da se to
odpravi na korist kredita pojedinih po-
sudjnika.

Zast. Tomasi pita vlastu, zašto je
političke oblasti zabranila občini Oprtalj
prekrstili mjesa Topolovac i Gradi-
nje u Pioppino i Castelaro, dočim dopušta slaveniziranje talijanskih
imen(?!)

Uredjenje pravnih odnosa učiteljišta.

Vladin zastupnik izjavlja, da će jedva
vlada potvrditi zakonsku osnovu kako je
predložena, te da bi se imalo razpraviti
sam onaj dio, koji govori o uređenju
učiteljskih plaća. Nakon podulje razprave
primljena je osnova u drugom čitanju sa
prouzenjem § 12. čl. I. koji govori o
predloženju učitelja tako, kao što bijaše
do sada, da ima naime pravo predložiti
za imenovanje učitelja zemaljski odbor,
neuticu li on toga u roku od 4 cedna,
predloži imenovanje zem. škol. vijeće.

Rumunjska škola.

Zast. Scampicchio obrazloži svoj
predlog za ustrojenje rumunjske pučke
škole u Sušnjevici.

Predsjednik Gambini predloži, da
se ta škola ustroji na troškove pokrajine
ako je nebi htjela vlast ustrojiti. Prihv-
aćeno jedno i drugo. Njemački jezik ima
biti obvezatan (Valjda samo za slučaj, da
vlada ustroji školu. Op. Ured.)

Prihvacen bijaše nadalje predlog, da
se zem. odbor nadiđi sa vlastom gledje
podjeljenja carske šume izpod Motovuna i
da se pozove carsku vlastu da rieši pitanje
o uređenju rieke Mirne.

Odobren bijaše konačno školski pro-
račun za 1900 i obračun za 1898 te ko-
nacno obračun mirovinske zaklade učitelja
za 1898.

Priestolni govor kralja Viktora Emanuel III.

Nakon grozne smrti kralja Umberta,
zapala je prieslonosličnik Viktor Emanuel
iznenada težka dužnost, da preuzeme
u mlade i neizkusne ruke kormilo svoje
države.

Po talijanskom ustavu imade svaki
novi kralj Italije položiti svečanu prizgu
obim kućan parlament, I. j. senatu i
državnom zastupstvu. Istodobno prisegnu
senatori i zastupnici kralju vjernost i oda-
nost. To jedno i drugo dogodilo se je
prošle subote u dvorani senata, koja bi-
jaše sva okićena znakovima žalosti. Prostrana
dvorana bijaše natprana. Velik dio sena-
tora, zastupnika i občinstva morao je stan-
jati posto imade u dvorani sjedala samo
za 500 osoba dočim je senatora i zastup-
nika preko 800.

U dvorani bijaše do 1400 osoba. Osim
senatora, zastupnika bijahu taj zastupnici
tudjih država i tudjii odaslanici, državni
dostojanstvenici te kraljevski dvor. Pri-
stutne bijahu dve kraljice i to Jelena i
Marija Pia portugalska, sestra pokojnog
kralja Umberta, ruska velika kneginja Mi-
llica te talijanske princeze.

Kralj Viktor Emanuel III. mšao je
u dvorani u pratinji vojvođe od Aosta,
grofa od Turina, vojvođe od Genove, mi-
nistara itd. Medju tudjimi delegatima bio je
i austrijski navojnica Rajner te ruski ve-
likli kneđ Petar Nikolajević.

Kralj je sjeo na priestolje, a njemu
na desno sva tri princeta, na lijevo ministar
predsjednik Saracco, koji je, primivši kralje-
vsku halagu, zamolio senatora i zastup-
nika, da sjednu. te im prihvatit. da je
kralj sazvao senat i komoru u svrhu, da
položi propisanu zakletvu na ustav.

Sad je ustao kralj sa priestolja, a s
njim su ustali i svi prisutni. Za tim je
kralj jasnim glasom pritočio slijedeću pri-
segu:

,Pred Bogom i narodom prisjeh, da
ću se vjerno držati ustava, da ću kraljev-
sku vlast vršiti sano kriještu i po pro-
pisu zakona, da ću svakom gradjaninu
po njegovih opravdanijih zahtjevih poštu-
piti i podijeliti pravice i da ću svoje držanje
adesiti u svakom poslu jedino prema in-
teresom napredka i razvitka narodnog-*

Na to je kralj podpisao ovu prisegu
na tri pergamenta, što mu ih je podastro
ministar pravosudja. Jedan prinjekr stav-
iti će se u državni arkiv, a druga dva
pohraniti u arkivih senata i komore.

Na to je ministar pravosudja Gian-
tureco pročitao obrazac prisege za sena-
tore, a ministar-predsjednik Saracco za
zastupnike, te su svi skupno položili pri-
segu vjernosti, govoreći: „Prisjehem“.

Pošto je obavljena ceremonija pri-
sege, pročitao je kralj Viktor Emanuel
svoj priestolni govor u kom naglašuje
svoju ljubav i zahvalnost za narod te
izjavljuje, da se posvećuju svojoj zemlji
sa svom snagom i jakaču, što mu daju
primjeri njegovih predja i kuće. Nagla-
su prijateljstvo sviju vlasti i uzdržanje
mira ne samo van države nego i unutar-

Izlazi svakog utorka i petka
o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju,
ne podpisani netiskaju, a ne-
frankirani neprimaju.

Predplata sa poštarnom stoj:
12 K. u obče, 12 K. na godinu
ili K. 6—, odn. 3— na
poli godine.

Izvan carine više poštarnica.

Pojedini broj stoji 10 h. koli u
Puli, tali izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici
Giulia br. 5 te prima stranke
osim nedjelje i svetka svaki dan
od 11—12 sati prije podne.

njosti iste. Monarhija i parlament moraju složno postupati. Odgojen — naglašuje dalje kralj — u ljubavi prema vjeri i domovini, pozivjem Boga za svjedoka moga običanja, da ēu danas i u budućnosti posvetiti veličini i napredku domovine.

Taj govor bijaše popracivan burnim povladjivanjem, našto je kralj sišao s prestolja i ostavio dvoranu.

Dogodjaji u Kini.

U odgovoru kinezke na američku vladu, ovlašćen je Li-hung-čang, da povede pregovore o miru.

U Šangaju prsla je jedna kinezka batavana u zrak.

U raznim prediliama Kine ubijeno je opet množstvo, osobito francuzkih misnara, jezuita.

Rusija je zauzeila u Mandjurskoj velike predile, te je u gradu Ninčangu uvela rusku upravu i razvjesila na uredima rusku zastavu.

Tim hoće da Inglezi opravdaju izkranje vojske u Šangaju.

Osim 10 hiljada dosad poslane vojske, Njemačka će poslat još 20 hiljada. Njezin general Waldersee, zapovedat će svoj kopenojo evropskoj vojsci, ali neće ratnom brodovljom.

"Elizabeta" i "Aspern" stigle su dne 11. tek. u Kolombo, glavni grad otoka Ceylona, na jugu Indije, gdje su se obskribili ugljenom. Osim "Leoparda", poći će u Kini i drevni "Dunav", koji se sada nalazi u južnoj Americi. Kad budu svi ti brodovi na opredijeljenom mjestu, biti će iskrcano u sve do 500 naših momaka.

Medjutim će biti, ako ih ne pobiju, poslanici u Pekinu oslobođeni, jer evropska vojska približila se već Pekinu do 25 kilometara daleko. Kinezke čete uzmiju bez borbe, a naši se uvršćuju u zadobljenim putem trdjećama. Nade je da neće bit zaprijeke ulazu evropske vojske u Pekin. A ova, da misli ući pod bijelom zastavom, oslobođit evropece i povratiti se nazad. To bi bilo patetno i jedino kadro, da utiša razdražene dujove Kini.

Poslanstvo englezko je opet u nevolji, ed 1. augusta su ga počeli opet napadati. Brane se junački. A osobitili zastuga za obranu imaju naši i francuzi odjeli, tako je vlada francuzka čestitala našemu cesaru na divnoj hrabrosti naših momaka. Djelno je da jim je to i od inostranoga sveta priznato. Naši lavovi nisu se izvezjerili dobrom glasu svojih predaja a sto li istom bilo, da odusevljeni uzvišenom idejom, vojuju, kojim srećom, za slobodu i nezavisnost vlastite domovine!

I zapovednik broda "Zenta" potvrđuje glas, da je vojska pred Pekinom. Do njega bi još falilo 60 li-a (1 li = 575 met.)

"Marija Tereza" je prisjela 10. tek. u Ši-fu, gdje će ostati 2 dana. Na brodu sve zdravo.

Podkralj Šangaja zabranio je izkranje engleskih mornara. Ovi se srde na Rusi i Francuze, da su ga oni nagovorili. U Šangajskoj luci su dva ruska i jedan francuzki brod.

U Kantonu, gradu južne Kine kuha proti Europejcima, i bojati se je velikih nemira. Tamo su englezki brod "Argonaut", ruski "Nakinov", a američki "Monterey" se očekuje svaki dan za podrporu broda "Don Juan d'Austria".

Radi poznatog suparničtva između Francuzke i Njemačke, bilo se je bojati da prva neće biti priznati generala Waldersee vrhovnim vojvodom sve, pa i francuzku vojsku. Nu la se bojazan nije obistinila, te je Waldersee i od Francuzke priznat.

Brazjav od 16. tek. — Dne 12. o. m. Japanci zauzeše grad Tungšio udaljen

10. milja od Pekina. Računa se, da su već u priestolnici.

DOPISI.

Nerezine, mjeseca agusta 1900. — Kad čovjek promoti u razpli neke odnosaje u tužnoj Istri, mora da se čudom začudi pitajući se: A zar tako? A gđe onda i čemu je § 19. drž. t. zakona, gdje jednakost i ravноправност, o kojoj se danas toliko govori? Diljem ciele Istre, manjih i većih mjestih, hrvatski živalj mora da mnogo gorku popije samo za to, što je svjetan svoje narodnosti. Ne samo da otežemo pripovijedajući koješta iz života tog blednog palnika, nego često se radije osvrnuti na jednu veoma važnu činjenicu, koju je dovoljno karakterizirati i dolje i gore i uzduž i poprieko. — U Nerezinu, — otok Lošinj, koje su podobćina občine Osorske, kojoj je načelnikom I. Solata, otac onoga, koji je s pozvalom brošurom proti glogolici ponom so Šismu i s par članaka bombastične naravi — namahao i hoće da gradi "La prima scienza dell'isole di Quarnero" — u tom daktike mjestu obstoje hrvatska pučka škola — E pa dobro je kad non giace, non giace, ali giace nella sfera d'azione delle autorità scolastiche zakonska osnova od 3. novembra 1874. br. 29. i to § 19., koji glasi: Rifiutandosi un Comune locale di addempire alle disposizioni derivate gli dalle premesse disposizioni, o non vendendo da esso forniti in tempo debito ai cons. scol. locale gli occorrenti mezzi pecuniarii, vi provvederà d'ufficio l'Autorità scol. distrettuale, decretando l'attivazione di un corrispondente addizionale alle imposte dirette o indirette (dazio consumo) od apponendo il sequestro sopra le altre rendite comunali. — Treba li dalsjih komentari? — ne! — Isto, to se pitanje oteglo na tri godine da — a kad će se konacno riješiti — Bog znaće, a da im to podje za rukom, upotrebljavali su i upotrebljuju sva sredstva i intrige. Ali zaluđu, roditelji djece hrv. puč. škole ostade ne pokolebivi u svojih načelih, — što im svakako mora da na čast služi. — Nego, rek bi, da će se jednom i tome kraj učiniti. — Kako mogosno s pouzdanim izvora doznati, ministarstvo bijaše naredilo, pred par mjeseci, da se bezodvlačno obiskri hrvatsku školu ciełodnevnom poukom, ali oni se oprije i toj naredbi, te im poslo za rukom stvar osuđujeti. Ministarstvo im ponovo naložilo, da moraju do početka nove škol. godine providjeti za hrv. skol. prostorije za 70 djece. Dne 26.—7. t. g. bijaše toga radi sjednica u občini, gdje i opet prosjeđovaše i proti toj naredbi. Ali, gospodo Latinu, dokud će te na zlo upotrebljavati strpljivost našu? — Nerezinski obč. zastupnici, sa Suletom na čelu, prosjeđovaše a) da se ne gradi, ili providi prostorije za 70, nego za 60 djece (— a sada ih imade 62 —) b) da se još proti tome uloži svoj veto. No, nadamo se, da će već jednom i nadležne vlasti učiniti kraj toj samovolji nekih delija i zadovoljiti pravdi i onoj djeći, kojoj se već toliko godina uzkratije ono, što ih po pravu zakona i ravнопravnosti ide! — Mi pak odlučno prosjeđovaše proti tome, da se gradi za hrv. skol. prostorije samo za 60 djece, jer to ne proizlazi ni od sljedeće ni inačice od kojeg bilo drugog razloga, nego li od puke mržnje na Hrvatstvo! Kad već se neće da se gradi ili providi za 70 djece, neka se onda barem učini za onoliko, za koliko je ministarstvo predložilo i to ne u kojekvih zakuticib, već na čisto pristojnom mjestu.

60 djece! Al dà, nas nerezinsko-diplomatski zbor — (— a — budi to medju nama rečeno — za vrieme vičanja znade dobar dielak tog poštovanog zborā klimati, i kad dođe do stvaranja zaključaka, prene se iz Morfejeva zagrijaja, protre rukavom svoje snene očice, koje poluočivorene upre u nerezinskog patrona pa: — "sto on to i mi!" — A izašavi iz vičnice pitaju se: Ma dunke, kumpare, če smo komfermali — ? — nije htjeo dirnuti u to... mjesto, jer im se učitelj zaprijetio odlazkom, ako bi ga po kojem slučaju odtolen od stranili.

A i školske nadležne vlasti odgovorile nam svojom notom od 3. januara 1898. br. 572 — dakako talijanski — na jedan naš prsvjed ovo između ostaloga: "Giusta il su citato rescritto una disposizione forzosa per collocare la scuola croata nell'edificio scolastico, siccome questa non forma oggetto di proprietà né del fondo scolastico locale, né del comune scolastico, non giace nella sfera d'azione delle autorità scolastiche.... E pa dobro je kad non giace, non giace, ali giace nella sfera d'azione delle autorità scolastiche" zakonska osnova od 3. novembra 1874. br. 29. i to § 19., koji glasi: Rifiutandosi un Comune locale di addempire alle disposizioni derivate gli dalle premesse disposizioni, o non vendendo da esso forniti in tempo debito ai cons. scol. locale gli occorrenti mezzi pecuniarii, vi provvederà d'ufficio l'Autorità scol. distrettuale, decretando l'attivazione di un corrispondente addizionale alle imposte dirette o indirette (dazio consumo) od apponendo il sequestro sopra le altre rendite comunali. — Treba li dalsjih komentari? — ne! — Isto, to se pitanje oteglo na tri godine da — a kad će se konacno riješiti — Bog znaće, a da im to podje za rukom, upotrebljavali su i upotrebljuju sva sredstva i intrige. Ali zaluđu, roditelji djece hrv. puč. škole ostade ne pokolebivi u svojih načelih, — što im svakako mora da na čest služi. — Nego, rek bi, da će se jednom i tome kraj učiniti. — Kako mogosno s pouzdanim izvora doznati, ministarstvo bijaše naredilo, pred par mjeseci, da se bezodvlačno obiskri hrvatsku školu ciełodnevnom poukom, ali oni se oprije i toj naredbi, te im poslo za rukom stvar osuđujeti. Ministarstvo im ponovo naložilo, da moraju do početka nove škol. godine providjeti za hrv. skol. prostorije za 70, nego za 60 djece (— a sada ih imade 62 —) b) da se još

Franina i Jurida

Fr. Si videl Žitafu i one dve druge řeđe řeđe, kako su ovri vidi pohajale na crnem?

Jur. Sam vidi da nisu oni dvi ni taknule piana.

Fr. Bolje da nebi nikad, kad ne znaju na njim nego jednu piliti kakav i osal.

Jur. Ma ča će na to štor Durnes reć, ki govorili da on ni Talijan nego Istrjan, i oni nasi drugi opatiski Istrijani?

Fr. Oni su brati, kako i osal, ki se spâneli da-mu je plavat, kad mu počeme hodit voda va uše!

Jur. Da bi tako ne.

Fr. Ča biš ti kume rekala, ke personae ono va "Židovje". Gerk derži za raggard devoli.

Jur. To ti je Gerk sam i Kašar. A treći je on, kega je ono Boša puli Drenjica ulovila, kadaj tel počva more kanji pitat.

Fr. Ala po moju puni ki lepi terni! — Proprio persone raggard devoli!

Jur. Ja poboštira, su se izkali, ma su se i našli.

Razne vesti:

Političke:

Austro-Ugarska. Prvi savjetnici krune nalaze se ovaj par u Islu na carskom dvoru. Prvi je pošao tamo ministar izvanjskih posala grof Goluchowski a dan zatim ministar-predsjednik dr. Koerber. Boravak tih državnika na carskom dvoru imade bez dvoje veliko političko znamenovanje. Ministar-predsjednik će tražiti po svoj prilici od vladara odgovor na svoje predloge, kako bi se riešilo zamršeno stanje u ovoj poli države. Ministar-predsjednik stavia je caru i kralju u svoje vrijeme 4 predloga; između kojih, reć bi da je vladar dva odmah odbio, i to onoga o narinutju jezikovnih zakona i o razrastu carevinskog vjeća.

Dr. Koerber kuni sazrati carevinsko vjeće počelom septembra. On uvidja valjda i sam da mu je trud uzaludan ako prije nenagovori Mlađočeche, da ne pusti obstrukciju. Možda je to i njegovu namjera t. j. sazvati carevinsko vjeće, da, dokaze, kako je ono nesposobno za parlamentarno djelovanje pak da ga razrasti. Za sada mu zadaje, svakako najviše briže česka obstrukcija, koju bi htio slomiti sa posve novom, osnovom o jezikovnom zakonom. Dvojimo, da će mu poči za rukom zadržati. Čehi i neogorali Niemce.

Osim spomenutih državnika, boravili su u Islu i neki vidjeniji privaci ravnih klubova ili stranaka, kuno baron Chlumecky, grof Stürkt, ministar željeznicu Wittek, Szell itd. Ovi privaci nisu stalno dosli slučajno u Islus, već im se je namignulo, da dodju i da će biti primljeni od Njeg. Veličanstva u audienciju.

Ceski ministar — zemljak dr. Režek kuni za koj dan u Prag, gdje će se sastati

sa prvaci mladočeske stranke, koje će na sljatoći skloniti, da se odreknu obstrukcije. Tim dogovorom prisustvovali će i zastupnici českoga konzervativnoga plemstva.

Jedne česke novine pišu, da su na prošeni konservativni česki veleposjednici, da upotrebe svoj utjecaj na to, kako bi odvratili mladočeske zastupnike od obstrukcije. Za tu uslugu, da su zamoljeni i odličniji članovi poljskoga kluba. Češki plemići odgovorili su preuzimaju onu ulogu, ali da ne jamče za uspjeh, jer da češki narod sili svoje zastupnike, da radi ukinutja jezikovnih naredaba i radi nepriznateljskog držanja napraviti českemu narodu Niemaca i vladinih krugova, užiraju do skrivenosti u opoziciji. Radi toga, da bi trebalo Čehom dati koncesiju i tada da bi moglo koristiti posredovanje veleposjednika.

U Pržibislavu obdržavao je dne 12. t. m. česki labor kojem su prisustvovali zastupnici dr. Brzorad i dr. Stransky. Narodu sakupilo se oko 6000. Odobren bila je postupak českog zastupnika.

Crna Gora. U Italiji su uхватili dva crnogorska podanika, koji da pripadaju anarhističkoj stranci i koji da su htjeli prigodom pogreba kralja Umberta umoriti kneza Nikolu. Ako se viest obriština, tada je to spletka, izpletenja proti knezu Nikoli izvan Crne Gore.

Srbija. Na svom putovanju širom Srbije susretni su mladi kraljevići su pružili studa odusjevljeno. Obziron na austrijsku politiku u Srbiji piše jedan bečki list, da je Austro-Ugarska na Balkanu u obće a u Srbiji napose nastojala sačuvati postojeće stanje, u čemu da je posve sporazum sa Rusijom. Radi toga, da je nesmisao govoriti o tomu, kako da bi bila Austro-Ugarska diplomacija doživila poslednje vrieme poraz u Srbiji. Ovo dokazivanje bečkoga, vidi blizu stojeciga lista pokazuje najsjajnije, da čuti diplomacija bečki najbolje kako gubi naša monarhija sve to više upliv u Srbiji, dočim ga bas lamo Rusija sve to više dobiva.

Italija. Priestolni govor kralja Viktora Emanuelu tumače listovi izvan Italije vrlo povoljno. U tom se govoru nazire ne samo čvrsto nastojanje Italije oko sačuvanja europskog mira, nego i dobru volju oko sačuvanja prijateljskih odnosa sa svim vlastitim, osobljito sa susjedi. Priestolnim govorom unijeto je kralj Viktor Emanuel nad onih, koji su očekivali, da će se trojni savez razklinali nakon smrti kralja Umberta.

Francuzka. Jedan dio francuzke štampe kori oštro francuzku vladu, što je dozvolila, da preuzeme vrhovno zapovjedništvo u Kini i nad francuzkim četama njemački general, i to onaj general, koji je u zadnjem francuzko-njemačkom ratu igrao veliku ulogu.

Iz južne Afrike. Po zadnjih vjesti, reč bi, da su Buri započeli napadati engleske čete na istoku Pretorije. Tako su po jednom brzojavu iz Middelburga Buri protjerali engleske čete, kojom prigodom, da su Englez izgubili 500 što mrtvih što ranjenih. Osim toga zauzeli su Buri nekoja važna mjesta, koja su odmah dobro učvrstili.

Mjestne:

Zalost u Puli. Za misu u spomen kralja Umberta, zasnovali su bili naši ne spašenici pod firmom talijanskog podanika neku dimostraciju po svoju. Bili su postavili u crkvu nekakvo ireditističko znamenje. Nu, prisjelo im, jer inače ravno dušna oblast, u ovom se slučaju makla. Na 4 sata u jutro organi pulice uli su u sv. Dom u Puli, i silom odstranili to znamenje!

Zupnik je bio cieli dan namrgodjen.

Pokrajinske:

Imenovanje. Ministar finacija promaknuo je zemljomjere (geometre) II. razreda gg. Marija Spongia, Antuna Grubisicha, Petra Kusmanica i Nikolou Kolarskoga u I. razred (X. plat. razr.) u ime

novoao je vježbenika g. Eugena Vladisco-vicha zemljomjeron II. razreda — i to sve u Primorju.

Pisac iz Pazina. I ovdje su molili i sili, da se pučanstvo izkaže u crnu za kraljem Umbertom. Sironašnini su i davali crnih junja, koje će već na jedan ili drugi način platiti skarpu groša. Nu uza svu silu od 275 kuta, što Pazin broji, komad ih je bilo 43 sa, crnim znakom. U četvrtak preko mise bili su dučani zatvoreni, a misi je prisustvovala občina i sve oblasti. Občinstvo ravnodušno.

Trst — svomu kralju. Iz talijanskih novina kraljevine dozvajemo, da je nosio vješnicu, sto ga je postalo zastupstvo grada Trsta na lič pokojnoga kralja Umberta u Rim — ovaj napis: „Trst — svomu kralju“. U Trstu, znade za to svakodne, a mi za das odustajemo od svakog tumačenja.

Digla žaba nogu. Maloselci — kako smo nedavno pokazali — po krvi i rodu sve goli Talijani — „la Martinovic, Katarinic, Kozulic itd. itd. nisu mogli zaostati za ostalom „braćom“ Istru u težkoj tuzi i dubokoj žalosti povodom smrti kralja Umberta, ili kako bi rekli njihovi jednomisljenici u Trstu „našega kralja“. Tršćanski židovčevi pripoveda, kako u Malom Selu sve pliva u tuzi i suzah. Svi dučani, svá javna mesta zatvorena, sve kuće u crnini, svi brodovi sa zastavom na pol stiega, javne svinjske upaljene usred biela dana, občinska kuća sva u crnini.

Občinsko zastupstvo podalo se na dan pogreba konzularnom agentu Italije, da mu o b o n o i t u g u i sačešće. Kasnije stiglo je gospodje i gospodjice u crnini u obližnjem iz stana družavlja „Unione“ pred stan konzularnog agenta, to se podaše u trih deputacijah k agentu, da mu izjave najživljju sučut radi smrti kralja Umberta i najsrdičnije čestitke novomu kralju Viktoru Emanuelu. Brzojavne sažnici odaslala občina, gospodje i nadobudna mladež Maloselska. N a z a l o s t brzojavka mladeži bijaše zaplijenjena radi prevrueg patriocičnog sadržaja.

Do zadušnici nije na ž a l o s t došlo, jer toga nije dopustio župe-upravitelj i to po načelu odzgo. Toga neće odprostiti talijanski Maloselci nikada njenu ni njegovim predpostavljennim. Već su dapače učinjeni potrebili koraci proti župe-upravitelju i njegovoj predpostavljenoj oblasti. Tuženi su najme kraljevskom konzulatu i Taliju i Trst! Siromašni župe-upravitelju ali će plesati! A što će tekdar biti sa njegovim predpostavljennim? Steta što je bolestan g. Matteo Rennato Imbriani. A la bi grmio u talijanskom parlamentu. Nebili preuzeo tu zahtvalnu ulogu tršćanski čifil odbjeglica Barzillai?

Primarno iz Lovrana: Jedna osoba iz Lovrana poslala je razglednicu u sv. Matej, brisala je na razglednici tiskan talijanski napis i dodata hrvatski. Njemački napis oštro je natuknut. Našovnik dobio je dopisnicu s hrvatskim napisom tinton debelo brisanim. C. kr. postanskom ravnateljstvu na znanje.

Iz Brezovice pišu nam, da su tamo dočekali vrlo svjećane novoga župnika vel. g. Ivana Normalia. „Slavoluci“, svjećano zvonojenje, leprešanje narodnih zastava i janu izvanjski znakovi nutarnjeg veselja i žadovoljstva, famošnjeg čestitog puka, što je dobio vrijeđni i dobra pastira, koji će bez dvojbe slediti stope onih istarskih svećenika, koji črtuju sebe za duševno i telesno dobro svoga puka. U to ime klijemo novomu g. župniku: dobro nam došao kao duhovni pastir, kao branitelj i zaštitnik naših narodnih i gospodarskih probitaka!

Srećne ne spašene braće udaralo je jednomjerno sa srećom svih Talijana; tako pišu talijanski listovi iz kraljevine povodom smrti kralja Umberta o izrazitih saučešća, o javnih demonstracijama u prilog

Italije u ne spašenih pokrajina (Trst, Istra, Gorica, južni Tirol i mžda i Dalmacija) s Hrvatom. On ako i pride s preko mosta, z Reki — prnest će njoj istu munidu, kā i njoj rabi, zač neka govori crni Africani i čaće — ma zaludo je — Hrvati su le pod istim cesarom, pod kemi smo i mi, a Talijani su svojga ubili. Je pravo tako ale ne? Nego ja znam ča će reć Karla, naime, da njoj su Talijani draži od Hrvata, za to, zač da govore nekako lepše, milije i slaje. Zač Hrvat kada ju pitá vina njoj reče: Prosim vas, dajte mi pol litre vina. A Talijani ti trupi z matafunom na stol, i zavajpije: — Fora un litro — porco D... ale pak; vegnavin! ošta p... i tako napred, i tako napred. Pak ča ni morda ovo zadnje lepše i slaje od onega prvoga? I kako — neka ki reče da ni, ako je vredan, porca... Vidi, vidi — malo fali, da mi ni i mane pobegla jedna talijanska madona — ma ča cete no — ki hodi z mački se nadijavi njavkati — a ki kodi va Karlinu ostariju, se navadi — madonat.

Pustimo mi za sada Karlu, dokle se gre malo oprati i oplest (danas je nedelja!) pak odprimo tu blaženu korispondencu apertu.

Gosp. Gregor — Lanisće: Vi me pitate, kako se pišu listi z lunerii? To pitajte vašega kolegu u Lovrane, će vas benj on navaditi. A proposito, navadite decu ov račun: Za dva helera moru se kupit 2 Marki, koliko bi se tegu moglo kupit za 1 helter? — „Star“ je vas dišperan prez vas, a i deca su tužna za vami, zač nijama sada kega, ki bi ih vadil ono — — kako sam ti rekao.

„Siora Krala. Huje vam budi. Ste ju mogli od malega vaditi, da ne piće onoliko. **Diavolo!** — Kad god ju je grdo i čut i videt. Ča se ne more malo zadržat? A ako će justo pit — to neka piće va onih prilikah, kada treba vriješati „porchi i Croatie“. Zač ako ona bude vriješala to pod pijano vreme, nju neće nijedan moč tužiti — zač pijanim se ljudem ne more niš za zl zet — oni su — kako bi alibokali rekli — va neubrovje u stanju. Toliko za malu — a vi? Kako vi? Ste zadovoljna, da je star i ostal za podesu? Fanjski podesla, kako i oni, ki su ga zibrali, va ne? A proposito, a piše vam ča dotor Tamariudo s Trsta? Ter ste bili e... e brachte, kaža je bil na Volškom.

Afrikan va Drage. Bim vam ja dal vratje patini, ter bin! Da vas ni sram, sram. Tako star, pak još bi etel berki patinat, ter bi!! Čas vam to navaditi oni Moroti u Africi, až Persona, ter persona! Tamo piše vasenu prijatelju Gregoru u va Lanisće, neka vam on posalje jednu vreću Karbuna, pak s njim oernite i brki i vlasti i ako ste još kade hel na keni meste, va ja nikako ne morem verovati. Kalufa, ter Kalufa — dajte mu patini za brki lu-trat. Glavu, glavu poluštrajte malo — ona je tegu više potreblja nego vaši brki!

Onem frajlam z Reki: A ja inačile že! Va Mošćenicah su bolji bokunići svi hrvatski. Qua non se becca ueceletti. Da bite se potrudite malo do Lovrana, morda bite tamo kega našli sra la gioventu lauraneze, to će reć mej onem, ki su telegrafali va Monzu za pokojnega Umberta kralja od Talije. Quello že merletti — quello! Un poco pativi — ma zada kaplice — veri Kraljevići Marki!

Stari Zvanić: Vi mi pišete, da te se jedil oni va Parence, da niste batil telegraf talijanskemu kralju, i da niste obesili na dan funerali banderu a mezza asta. Vi mi pišete, da vi niste tegu mogli storiti zač da bi se mogao sveti na nogi stavit, pak reč: Eh, che nova! Ča je to? Mi siao Austrijaki, a ne Talijani, pak bi me mogli skurit s podesetije — a kamo bin ja onputa? A vi zntate, kako ja malo marim i za Hrvati i za Talijani — glavno je, da je žepu i trbuhi dobro. — A ja, ram na to odgovaram

